

Vergaderjaar 2021–2022

35 612

EU-voorstellen: EU-migratiepact 2020 COM (2020) 609, 610, 611, 612, 613 en 614

H

VERSLAG VAN EEN INTERPARLEMENTAIRE MIGRATIE CONFERENTIE IN PARIJS

Vastgesteld 24 mei 2022

Op 15 en 16 mei 2022 vond in Parijs, Frankrijk, een door de Franse Senaat georganiseerde interparlementaire conferentie over migratie-uitdagingen plaats.

Vanuit de Eerste Kamer namen de leden Stienen (D66) en Keunen (VVD) deel aan de conferentie. De Tweede Kamer werd vanwege persoonlijke omstandigheden uiteindelijk niet vertegenwoordigd.

De delegatie brengt als volgt verslag uit.

1. Vaststelling van de agenda en welkomstwoord

De vergadering werd geopend door de heer Gérard LARCHER, voorzitter van de Franse Senaat. De heer François-Noël BUFFET, voorzitter van de commissie van Justitie van de Franse Senaat, mevrouw Yaël BRAUNPIVET, voorzitter van de commissie van Justitie van de Franse Nationale Vergadering en mevrouw Marlène SCHIAPPA, afgevaardigd Minister voor Burgerschap (verbonden aan de Minister van Binnenlandse Zaken van Frankrijk), verzorgden een introductie.

De sprekers stonden allereerst stil bij de situatie in Oekraïne en de inspanningen van diverse lidstaten om hulp en steun te bieden aan Oekraïne en zijn vluchtelingen. De sprekers maakten verder van de gelegenheid gebruik om te benadrukken dat migratiebeheer een gedeelde Europese verantwoordelijkheid betreft en dat het van essentieel belang is dat de lidstaten hun beleid coördineren. Gelet hierop is het volgens de verschillende sprekers van groot belang om vooruitgang te boeken in de onderhandelingen over het nieuwe Europees migratie- en asielpact uit 2020, waarbij het Franse Voorzitterschap een stap-voor-stap benadering voorstaat. Daarbij maakten de sprekers de kanttekening dat migratie een complex vraagstuk is waarbij vele facetten moeten worden afgewogen. Uit het nieuwe Europees migratie- en asielpact, dat een gemeenschappelijk Europees totaal kader voor migratie- en asielbeheer is en waaronder

ook verschillende wetgevingsvoorstellen zijn opgenomen, werden door de sprekers met name de aspecten van het versterken van vertrouwen door betere en doeltreffendere procedures alsmede het vinden van een nieuwe balans tussen verantwoordelijkheid en solidariteit uitgelicht. Verder werd door sprekers het belang van een moderner en sneller beheer van de buitengrenzen benadrukt. Het hervormen van het Verdrag van Schengen is een van de speerpunten van het Franse Voorzitterschap. Door mevrouw Schiappa werd in dit kader gememoreerd aan de Europese Tijdelijke Beschermingsrichtlijn die op 4 maart 2022 voor het eerst is geactiveerd om tijdelijk, in beginsel voor één en tot maximaal drie jaar, bescherming te bieden aan Oekraïense vluchtelingen. In het licht hiervan onderstreepte zij het belang van de een voortvarende voortzetting van de onderhandelingen over de hervorming van het huidige Schengenbeleid.

Bovenstaande punten werden door de diverse deelnemende afgevaardigden van de nationale parlementen van de lidstaten in hun interventies tijdens de twee themadebatten die volgden veelvuldig gedeeld en aangehaald.

2. Thematisch debat 1: «Zeven jaar na de migratiecrisis van 2015, lessen te trekken in het licht van de oorlog in Oekraïne»

Het thematisch debat werd gestart met een interventie van de heer Mathias CORMANN, secretaris-generaal van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO). De heer Cormann wees in zijn interventie erop dat de Europese Unie veel heeft geleerd van de Syrische vluchtelingencrisis in 2015, welke lessen gebruikt worden in de huidige situatie met Oekraïense vluchtelingen. Echter, de huidige crisis verschilt op de volgende punten volgens de heer Cormann wel van die in 2015; 1) een derde van de vluchtelingen uit Oekraïne is minderjarig, hetgeen uitdagingen voor de onderwijssystemen en de aan te bieden psychologische hulp oplevert in de lidstaten waar zij worden opgevangen; 2) Oekraïense vluchtelingen hebben als gevolg van de Europese Tijdelijke Beschermingsrichtlijn toegang tot de arbeidsmarkt, dat mogelijkheden biedt om hun vaardigheden te erkennen, benutten en verder te ontwikkelen, en 3) deze crisis lijkt niet van korte duur zodat er ten aanzien van opvanglocaties en taalonderwijs in de lidstaten die de vluchtelingen bescherming bieden ook uitdagingen liggen.

Mevrouw Monique PARIAT, directeur-generaal van het directoraat-generaal Migratie en Binnenlandse Zaken (HOME) van de Europese Commissie, benadrukte in haar interventie het belang van een goede definiëring van migratiebeleid, waarbij zij een nadrukkelijk onderscheid maakte tussen legale en illegale migratie. Mevrouw Pariat betoogde dat migratiebeleid bedoeld is om migratiestromen te managen onder de lidstaten en derde partnerlanden. In dit kader is het volgens haar onder meer van belang om de Europese agentschappen, te beginnen bij Frontex, te versterken en de relatie tussen de herkomstlanden en derde landen te verbeteren. Verder wees zij erop dat de inspanningen van de verschillende lidstaten en derde landen sinds het begin van de crisis in Oekraïne laat zien dat het goed mogelijk is om met solidariteit de verantwoordelijkheden met betrekking tot de opvang van vluchtelingen op een snelle wijze te regelen. Er lijkt volgens mevrouw Pariat thans een solidariteitsplatform ontwikkeld hetgeen in de onderhandelingen over het nieuwe Europees migratie- en asielpact verder gebruikt kan worden.

De heer Marco MINNITI, voormalig Italiaanse Minister van Binnenlandse Zaken en voorzitter van de Leonardo Med-Or Foundation, gaf de waarschuwing af dat de oorlog in Oekraïne het risico heeft een wereldwijde voedselcrisis te creëren, vooral in Afrika. Veel landen daar zijn

namelijk afhankelijk van tarwe uit Oekraïne en Rusland. Volgens de heer Minniti wordt een risico gelopen op een hongersnood in de Maghreb als er niet in wordt geslaagd om onmiddellijk voedselcorridors voor tarwe uit Oekraïne te creëren. Sociale spanningen kunnen volgens hem daarnaast ook een humanitaire crisis veroorzaken, niet alleen in Oekraïne, maar ook in Afrika. De heer Minniti gaf verder aan dat het publieke sentiment in Europa tweeledig is. Aan de ene kant is er solidariteit, welk principe voor sommige lidstaten geopolitiek gezien onontkoombaar is. Aan de andere kant is er de behoefte aan individuele en collectieve veiligheid. Minniti adviseerde meer samenwerking tussen Europa en Noord-Afrikaanse landen (vergelijkbaar met de samenwerking tussen de EU en Turkije inzake migratie) op onder andere het gebied van handel om legale migratie paden op te zetten en mensenhandelaren buitenspel te zetten. Hij pleitte ook voor herziening van de Dublin regels. De bijdrage van oud-minister Minniti werd door veel deelnemers als een belangrijke inbreng beschouwd. Omdat deze bijdrage na afloop werd gepubliceerd op de website van Leonardo Med-Or Foundation is deze als bijlage ter kennisgeving toegevoegd.

In het debat met deelnemende afgevaardigden van de parlementen van de lidstaten benadrukte velen de inspanningen van de eigen lidstaat in de opvang van Oekraïense vluchtelingen en het belang van een eenduidig Europees beleid op het gebied van migratie en asiel.

Het lid Stienen verzocht de deelnemende afgevaardigden in haar betoog als rapporteur voor de Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa om aandacht voor het rapport over «gendermainstreaming» en vroeg in het kader van het migratiebeleid aandacht voor de behoeften van vrouwen en kinderen die hun toevlucht tot een van de lidstaten zoeken waaronder ook de toegang tot een veilige abortus, het tonen van empathie bij de opvang van jonge mannen en jongens uit Oekraïne en als wetgevers rekening te houden met de diversiteit van mensen die als migranten, vluchtelingen of ontheemden naar Europa komen. Voorts vroeg zij om aandacht voor de woordkeuze in het gesprek over de huidige vluchtelingencrisis uit Oekraïne. Zij wees erop dat gebruik van het woord «vluchtelingenstroom» abstraheert en onmenselijk is en dat dit weleens aan de basis zou kunnen liggen van de pushbacks die de laatste tijd hebben plaatsgevonden, terwijl het gaat om individuele mensen en levens. Het betoog van het lid Stienen is als **bijlage** ter kennisgeving aan dit verslag toegevoegd.

3. Thematisch debat 2: «Welke maatregelen kunnen we nemen om onze buitengrenzen te controleren?»

Dit betrof een sessie waarbij mevrouw Pariat naar voren bracht dat de bewaking van en het toezicht op de buitengrenzen van essentieel belang zijn om het vrije verkeer van personen en goederen binnen het Schengen-gebied te vergemakkelijken en tegelijkertijd de interne veiligheid te waarborgen en mogelijke bedreigingen aan de grenzen te voorkomen. Mevrouw Pariat concludeerde dat de steun van Frontex aan de lidstaten/geassocieerde Schengenlanden bij de bestrijding van illegale immigratie en grensoverschrijdende criminaliteit onvoldoende doeltreffend is gebleken. Zij wees erop dat er met de aanpassingen van de bevoegdheden van Frontex echter duidelijk vooruitgang is geboekt en dat onder andere nu actief aan de volgende zaken wordt gewerkt: een geïntegreerd systeem om de buitengrenzen te beschermen; het operationeel worden van het Europees systeem voor reisinformatie en -autorisatie (ETIAS) voor 2023, en een veilige uitbreiding van de rol en bevoegdheden van de grondrechtenfunctionaris van Frontex. Ook benadrukte mevrouw Pariat het belang van het ontwikkelen met partnerschappen met derde landen.

De heer Claude d'HARCOURT, directeur-generaal voor Buitenlanders in Frankrijk bij het Franse Ministerie van Binnenlandse Zaken, gaf onder meer aan dat op 23 mei a.s. op initiatief van het Franse Voorzitterschap met de lidstaten verschillende wijzigingen tot de hervorming van de Schengengrenscodes besproken zullen worden, die onder andere een optie geeft om de controles aan de binnengrenzen te herinvoeren in geval van een bedreiging zoals een pandemie.

In de bijdragen van de deelnemende afgevaardigden van de nationale parlementen werden de nationale inzet en belangen in de huidige vluchtelingencrisis van de betreffende lidstaten vaak benoemd. Verder werden er kritische vragen gesteld naar het ingrijpen van Frontex (met name de onreglementaire pushbacks) in het recente verleden.

Mevrouw Braun-Pivet en de heer Buffet sloten de vergadering af onder dankzegging aan sprekers en aanwezigen.

Namens de delegatie van de Eerste Kamer,

Keunen
Stienen

De griffier van de delegatie van de Eerste Kamer,
Wittich-de Ridder

16 May 2022

Interparliamentary Conference on Migration: speech by Marco Minniti at the French Senate

Speech by the Chairman of Med-Or Foundation Marco Minniti, delivered before the French Senate in Paris on Monday 16 May 2022. This was part of the «Interparliamentary Conference on Migration» attended by representatives of the French Chambers and European National Parliaments, including a delegation from the Italian Parliament.

Mr. President, thank you for your invitation and, above all, for this extraordinary initiative. This is a very important signal for all European countries. Please allow me, Mr. President, to express a wish: that this new wave which starts here can also reach other Parliaments.

It would be welcome if we could hold a series of meetings with individual national parliaments and then come back here to take stock. This would be a way for Europe to face up to a challenge which, as the figures we shared testify, is unprecedented. And it is extraordinary that Europe feels confident to give this challenge a joint response inspired by solidarity. This could not be taken for granted.

The invaders probably thought that the EU would not be able to meet the challenge, but it was. But there is also another situation I would like to warn you about: the war in Ukraine created the risk of a global food crisis for the whole planet, and especially on the other side of the Mediterranean, in Africa.

Most of the Maghreb countries depend on wheat from Ukraine and Russia – with some of them importing over 90 percent of their wheat from these two countries. If we fail to create «immediate» food corridors for wheat from Ukraine, we run the risk of a famine in the Maghreb. We don't have much time. This can lead to very large social crises – «bread riots» along the lines of what happened in 2011. Social tensions can create a humanitarian crisis, not only in Ukraine, but also in Africa. Then the food crisis can become a social crisis. Europe could be caught in the vice of two humanitarian crises: Ukraine, to the north, and Africa, to the south.

Can you see the challenge? Should anyone have any doubts, it should suffice to remember that migration has often been used, cynically, as a weapon of political pressure. Remember the Białowieża forest? We must not forget it: first there was Białowieża, and then the invasion of Ukraine. First pressure was exercised through migration, and then through military invasion. Now it could be the other way around: first military invasion, and then migratory flows from Africa. This situation must be addressed urgently – not in years, but months. We must move fast.

We must be clear that migration is not an emergency. It is a structural fact of life on our planet: it has always been there, and always will be. Migration cannot be cancelled; it must be managed. In fact, Europe must manage migration by promoting legal flows and opposing illegal ones – a challenge that is not easy to win.

In February this year, here in Paris, a significant meeting was held on Africa and with Africa. A crucial game is being played on this continent. Other major countries – China and Russia – have a policy for Africa. Europe must also have one. € 100 billion has been earmarked for Africa, but we need a new project now. We cannot wait two years. We must create a specific Migration Compact for North Africa – not in six months,

but within a few weeks. We need substantial economic aid from the European Union so that we can tackle this food crisis and deal with the social tensions that will arise. This would be a very simple pact: the EU helps you pursue social stability, economic growth and prosperity, and you commit yourselves to fighting human trafficking. Refugees fleeing war or hunger will come to Europe not through human traffickers, but through humanitarian corridors, managed by Europe. If there are territories in North Africa that are in the hands of human traffickers, we must win them back to the rule of law.

The idea is clear: the EU must change the internal dimension of its migration policies. The Dublin Regulation must be changed. The idea of laying all the burden on the countries of first entry does not hold anymore. If we want to change the internal dimension, we must start from the external one. If the EU tackles the problems in Africa, and I say this as a European, it will also be easier to negotiate internally. This is because the EU can only deal with migration if it can manage the flows. If the EU cannot manage the flows, it cannot manage redistribution, since the decisions are still taken unanimously at the European level. This is the way, perhaps the only way, to reconcile all our national sensitivities.

The public sentiment in Europe is twofold. On one hand there is solidarity. For some of us, this principle is inescapable. On the other, there is the need for individual and collective security. A continent like Europe, which is founded on the principle of freedom, cannot promote solidarity without security and cannot enforce security without solidarity. A democracy that did this, would be a dying democracy. For this reason, the EU must reconcile these two principles. I know it is not easy, but this is exactly what the EU was created and exists for.

Intervention

Petra Stienen

Conference on migration challenges Paris 16 May 2022

As the rapporteur for the Parliamentary Assembly of the Council of Europe for the rapport on Gender mainstreaming migration policies I believe in our work in the European Union we can learn from the work of the Council of Europe on migration policies.

I have three points I would like to share.

1. We should take into account the needs of women and children who are seeking refuge: from protection against abuse by human trafficking, female hygienic products and safe sanitary conditions in refugee camps to reproductive care including access to safe abortion. But also enabling women to work and participate fully in our societies and not to put them only in the victim or «care taker» motherly role. I am really impressed by the female colleagues of the Ukrainian parliament who call themselves the women's diplomatic battalion.
2. We tend to be more open and hospitable to receiving women and children as we have seen recently in the case of Ukrainian displaced people, but young men and boys are entitled to the same compassion and humanitarian aid as well. I would like to recommend watching a award winning documentary Shadow game, which shows the enormous risks young men from Afghanistan, Syria, Iraq take to seek a better life for their families.
3. So it is up to us law makers to take into account the diversity of people coming to Europe as migrants, as refugees or as displaced persons, we need data and we need to listen to the different voices of all genders of all generations and hear what their needs are. But we should also look at the diversity and needs of the receiving communities to make the present solidarity among our own populations for people seeking protection from Ukraine not a short lived sentiment but a long term basis for sustainable compassionate migration policies.

How to be inclusive and human in our language?

In my country we fought against the powers of water, indeed a force of nature.

But when we talk about people seeking refuge and protection from war, human rights abuses, war and conflict we should be careful with language that dehumanizes this people.

As this might well be at the basis of the horrible pushbacks we have been seeing lately.

Thank you